ב"ה

דיני ומנהגי ימי בין המצרים

יו"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

מוגש לרגל ימי בין המצרים תשפ"א

ימי בין המצרים	• שלושת השבועות המתחילים בליל י"ז בתמוז יום בו הובקעה ירושלים, ועד תשעה-באב בו חרב בית-המקדש, מכונים בשם "ימי בין-המצרים", על פי הנאמר בפסוק: "כל רודפיה השיגוה בין-המצרים". ולמעשה דיני האבלות נמשכים עד חצות היום של י' מנחם-אב.
תספורת וקציצת הציפורניים	• אין מסתפרים בימי בין המצרים. ילד שהגיע לגיל שלוש שנים בימי בין המצרים, דוחים את התספורת ("אפשערעניש") שלו לאחרי "בין המצרים", ואת שאר ענייני חינוך הילד, דהיינו: להרגילו בנשיאת טלית קטן, ברכות השחר, ברכת המזון וקריאת שמע שעל המיטה, יש להתחיל כבר בהגיעו לגיל שלוש. • אשה נשואה שיש לה צורך הלכתי בכך (וכגון שישנן שערות שאינה יכולה לכסותן) תסתפר אף בתשעת הימים. • מותר לחפוף ולסרק את הפאה עד ר"ח מנחם אב. • מותר לקצוץ את ציפורני הידיים והרגליים בימים אלו.
ברכת שהחיינו	• אין מברכים שהחיינו הן בימי החול והן בשבת, לכן אין אוכלים פרי חדש בימים אלו. • על לידת בת בימים אלו יכול לברך "שהחיינו", וכן על לידת בן יכול לברך "הטוב והמטיב", וכן בעת פדיון הבן מברך אבי הבן ברכת שהחיינו.
התחדשות	• המנהג למעשה שלא לקנות או ללבוש בגד חדש שיש בו חשיבות, כגון חליפה וכדומה. מותר לקנות ולהשתמש בכל דבר חדש שיש בו משום הכרח חיוני, כגון משקפיים וכדומה. מותר לתפור בגדים חדשים, וב'תשעת הימים', אסור. אך בגדים שנקרעו מותר לתקנם אפילו בתשעת הימים. • שיפוץ וקניית בית: רצוי שלא להיכנס לדירה חדשה בימים אלו עד ט"ו באב, ומה טוב שידחה את העברת הדירה לחודש אלול שהוא חודש-הרחמים, אולם באם לא מתאפשר הדבר ימתין לפחות עד לאחר תשעה-באב. אם בכל זאת מוכרחים לעבור לדירה בימי בין-המצרים, יכניס לשם כמה חפצים לפני י"ז-בתמוז, כדי שייחשב שכבר נכנסו אז לבית; ובכלל רצוי אף בשאר ימות-השנה להכניס לדירה תחלה סידור, חומש, תהלים, תניא, לחם ומלח. • מותר לסייד את הבית ולצבעו בצבע לבן פשוט, וכן לעשות בו תיקונים פשוטים – עד לתשעת הימים. אבל לעשות צביעה מיוחדת וכדומה אסור. • אין איסור להיכנס לדירה חדשה בשכירות, אך באם אפשר כדאי לדחות זאת לאחר תשעה באב.
אירועים	• אין מתחתנים בימים אלו. אך מותר לבוא בקשרי השידוכין בימים אלו, וכן מותר לערוך סעודת שידוכין ('ווארט'). ב'תשעת הימים' מותר לעשות סעודה זו - אך לא יאכלו בה לחם, אלא רק מיני מזונות וכדומה. • מותר לעשות סעודה לכבוד בר מצוה, אמנם אין להשמיע מוזיקה ולעשות ריקודים ומחולות בסעודה זו. • רצוי שלא לערוך סיום והכנסת ספר תורה בימים אלו, אלא ידחו זאת לאחרי ימי בין המצרים.

המשך בעמוד הבא >>>

כלי זמר ריקודים ומחולות	• אין עושים ריקודים ומחולות, בין בסעודת מצווה (מילה, פדיון הבן, שידוכין ושבע ברכות) ובין בסעודת רשות. • אין מנגנים בכלי זמר ואין לשמוע נגינת כלי זמר, וכן אין שומעים מוזיקה מוקלטת. אולם אם מטרת שמיעת המוזיקה אינה לשם שמחה אלא לצורך הרגעת הילדים בגני ילדים, בקייטנות וכדומה, ניתן להקל בכך. • המתפרנסים מנגינה, יתייעצו עם רב כיצד ינהגו בתקופה זו.
טיולים ונסיעות	• צריך להיזהר ביותר מלהיכנס למצבי סכנה. רחיצה בים או בבריכה מותרת עד ר"ח אב, ויש לעשות זאת בזהירות הראויה ובציות להוראות הבטיחות כבכל השנה. • טוב למעט בטיולים בימים אלו. הנצרך לנסוע לזמן ארוך בימים אלו, כדאי שיתחיל את ההכנות לנסיעה עוד קודם י"ז בתמוז בכדי שיודגש שהנסיעה החלה קודם י"ז תמוז.
טיפולים רפואיים	• רצוי שלא לעשות טיפול רפואי מורכב בימים אלו, וטוב לדחותו לאחר תשעה באב. אמנם, אם הרופא מורה שיש לעשות את הטיפול בהקדם, ישתדל לעשותו קודם שבת חזון. כמובן, אשר באם טיפול זה כרוך ב'פיקוח נפש', ניתן לעשותו בכל ימי 'בין המצרים' ולא ידחה אותו אפילו ביום אחד. ובאם אפשר יתייעץ על כך תחלה עם רב מורה הוראה ויעשה כהוראתו. • טיפולי שיניים, וביקורים סדירים אצל רופא שאינם כרוכים בסיכון - מותרים.
מחורבן לבניין	• יש להרבות בימים אלה בהתחזקות באהבת ישראל, והוספה בלימוד התורה בכלל ובפרט בלמוד פנימיות התורה. וכן בחלקי התורה העוסקים בגאולה ובעבודת בית-המקדש: בפרשיות העוסקות בענייני המשכן; בנביא יחזקאל פרקים מ-מג; מסכת מידות ומסכת תמיד, והלכות בית הבחירה בספר "היד החזקה" להרמב"ם. וכן יש להוסיף במיוחד במתן צדקה בכדי להחיש את היעוד: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה".

מקורות: בין המצרים וג' דפורענותא: איכה א, ג. מגילה לא, ב. אנציקלופדיה תלמודית ח"ג ע' קטז ואילך. תחלת האבלות מליל י"ז תמוז: ראה צי"א ח"י סכ"ו; תספורת: רמ"א או"ח סתקנ"א ס"ד. מ"ב שם סקע"ט (אשה). מ"ב שם סק"כ (ציפורניים). אג"ק חכ"ד ע' שנה (אופשערנישן). שו"ת שלמת חיים סרי"ח. שו"ת אג"מ או"ח ח"ג ס"פ. (פאה); שהחיינו: שו"ע או"ח סתקנ"א ס"ז. סדר ברכות הנהנין פי"א. ספר המנהגים עמוד 46; התחדשות: שו"ע ונ"כ או"ח סתקנ"א ס"ו. אג"ק כ"ק אד"ש ח"ט ע' רכח וחי"ט ע' שצ. וראה נטע"ג בין-המצרים פי"ח ס"א. הלכה למעשה בין המצרים פט"ו סל"ד-ו. אירועים: שו"ע או"ח סתקנ"א ס"ב. מ"ב שם סקי"ט ושעה"צ סקכ"ו, נט"ג ביהמ"צ פי"ד ס"י, פט"ו ס"ב. פט"ז ס"ג. אג"ק ח"כ ע' רנג. זמרה ומחול: מג"א סקי". "הלכות ומנהגי חב"ד" עמוד 261. פסק"ת אות יג, נטעי גבריאל ביהמ"צ פט"ו אות א. נסיעות: שו"ע ונ"כ או"ח סתקנ"א סט"ז וסי"ח. מקור חיים סתקנ"א סי"ד. שיחות קודש תשכ"ה ח"ב עמוד 230. הלכה למעשה בין המצרים פט"ו ס"ל-ג. טיפולים: אג"ק חי"ט עמוד שעו. הלכה למעשה בין המצרים פט"ו סכ"ו-ט. בניין הבית: לקו"ש חכ"ד ע' 263; חל"ד ע' 228. התוועדויות תשד"מ ח"ד ע' 2248; תשמ"ח ח"ד ע' 123. וראה בהרחבה הלכה למעשה בין המצרים פט"ו.

עריכה: הרב שמואל מקמל. **הגהה:** הרב משה קורנוויץ.

גם השנה קיץ כהלכה.

הסדרה הושלמה

ליקוט מקיף והדרכה על כל מועדי הקיץ

בצירוף תיקון ליל שבועות

ניתן לרכוש את ספרי הלכה למעשה בחנויות הספרים המובחרות

מצטרפים לאחד ממסלולי התומכים של מכון הלכה חב"ד ומקבלים את הספרים (בהתאם למסלול) עם צאתם לאור עולם ישירות לבית

לפרטים והצטרפות: 02-3011770